

Melkio darželio ugdymo filosofija ir kryptis

Ugdyme remiamės šiomis nuostatomis.

1. Žmogus – dvasinė būtybė. Tai dvasios, kūno, proto ir jausmų dermė. Žmogaus prigimtis – gyvybinga ir siekianti augti, vystytis, pažinti, siekti laisvės. Mokykla ir darželis neatstovauja jokios religijos, tačiau Dievo sąvoka yra mūsų gyvenime – kaip Aukštesnysis pradas, Meilės jėga, kaip visa apimanti Sistema, kurios dalis esame ir mes.

Kaip tai atsispindi darželio veiklose? Gali būti sakoma bendra malda–padėka už maistą, gyvybę, draugystę ir pan. Nebijome sakyti sąvokos Dievas, galime išsakyti, jei išpažįstame kažkokią religiją ir tikėjimą, bet nevadiname jo vieninteliu teisingu ar teisingesniu už kitus. Paminime, kad yra kitokių nuomonių ir įvairių tikėjimų. Minint metų ritmo šventes galime dalintis savo šeimos dvasinėmis tradicijomis, išklausti vaikų pasidalinimus.

2. Ugdome remiantis vertybėmis.

Melkio mokyklos ir darželio vertybės (tai, kas svarbiausia ugdyme; tai, kas yra tobula ir siektina):

1. *Atjauta*

Kito žmogaus būsenos suvokimas ir supratimas, emocinė parama, dalijantis išgyvenimais, palaikant kitą, lengvinant jo išgyvenimus.

Kaip tai atsispindi darželio veiklose? Pokalbiai apie įvairius gyvenimo įvykius, situacijas, apie kito jausmus ryto rate ir visos dienos eigoje. Mokosi atsiprašyti ir užjausti. Padeda mažiesiems eiti miško takeliais, tilteliais, paguosti prireikus. Vaikams galime naudoti labiau suprantamus panašius žodžius: draugiškumas, gailestingumas, užuojauta.

2. *Išmintis*

Žmonių išmintis kaupiama šimtmečiais ir perduodama iš kartos į kartą. Išvalgus išorinio pasaulio reiškinių pažinimas glaudžiai susijęs su savęs pažinimu, gebėjimu įsiskverbti į reiškinių esmę, priimti teisingus sprendimus.

Kaip tai atsispindi darželio veiklose? Kasdieninis nutikimų, bendravimo, pasakų, apsakymų skaitymas ir aptarimas, klausimų kėlimas. Ryto rato pokalbiai, kasdieninių situacijų išsiaiškinimas, mįslės ir kiti tautosakos skaitymai.

3. *Atsakomybė ir laisvė*

Pagrindinė atsakomybės prielaida yra laisvė. Atsakomybė atsiranda tik tada, kai asmuo gali pasirinkti ir sąmoningai apsispręsti, kai jis suvokia pasirenkamų poelgių prasmę ir numato galimus savo veiksmų padarinius. Aukščiausia atsakomybės pakopa – atsakomybė už savo ir kitų žmonių, savo tautos ir visos visuomenės ateitį.

Kaip tai atsispindi darželio veiklose? Vaikai augina savo augaliukus, juos laisto, prižiūri. Laikosi tvarkos, padeda auklėtojams, mažesniems ar kitiems draugams, kai reikia pagalbos. Bendrai sprendžiame, kur eiti į žygį, klausiama vaikų nuomonės, išklausomi jų pasiūlymai. Vaikai renkasi pasaką, laisvai ar iš kelių pasiūlymų renkasi veiklas.

4. *Pagarba*

Tai kiekvieno asmens vertingumo pripažinimas, dėmesingumas kitam žmogui, gebėjimas jį suprasti, išklaudyti, užjausti, atsižvelgti į jo poreikius. Pagarbumas reiškiasi atidumu, taktiškumu, mandagumu, susivaldymu, kantrybe, punctualumu.

Kaip tai atsispindi darželio veiklose? Mandagiai pasisveikina ir atsisveikina, dėkoja maldele už maistą, laikosi darželio taisyklių, kad ir visiems kitiems darželyje būtų gera. Pagarba maistui prie stalo. Neskriaudžia ir rūpinasi augalais ir gyvūnais. Mokosi reikšti pagarbą (išklaudyti, nepertraukti) vyresniems žmonėms: tėvams, auklėtojams, mokytojams, kaip jų sukaupto gyvenimo patyrimo pripažinimą.

5. *Nuoširdumas*

Pasireiškia tiesumu ir atvirumu. Nuoširdus žmogus kalba ir daro tai, kuo jis yra įsitikinęs, visuomet sako tiesą, yra geranoriškas, pasirengęs išklaudyti kitą, jį suprasti ir jam padėti.

Kaip tai atsispindi darželio veiklose? Pasisveikinimas, rankos padavimas ar apkabinimas, atviras pokalbis apie jausmus, nuotaikas, vienas kito supratimas. Auklėtojas dalinasi savo išgyvenimais, atvirai rodo savo jausmus, neslepia nemalonių nuotaikų.

6. *Drąsa*

Tai gebėjimas nugalėti baimę ir nepasitikėjimą savimi, mokėjimas nesutrikti ištikus pavojui, įvertinti susidariusią situaciją ir protingai apsispręsti. Drąsa išryškėja siekiant užsibrėžtų tikslų, ginant gyvenimo principus, aukojantis dėl idealų. Ji yra susijusi su pavojumi būti nesuprastam ir neparemtam.

Kaip tai atsispindi darželio veiklose? Gebėjimas pasakyti savo nuomonę (ryto rate ir visą dieną). Ėjimas į žygius, žaidimai miške. Drąsinaime prašyti pagalbos ar imtis naujos, nepažįstamos veiklos.

7. *Komandiškumas, bendruomeniškumas, visuomeniškumas*

Nuo komandiškumo augame iki bendruomeniškumo, dar toliau – iki visuomeniškumo. Visuomeniškumas – tai tarnavimas kitiems žmonėms, jautrumas ir gailestingumas jiems, rūpinimasis bendrais visuomeniniais interesais, bendrų tikslų siekimas.

Kaip tai atsispindi darželio veiklose? Atliekamos užduotys veikti kartu – bendri žaidimai, komandinės užduotys lauke. Žygyje greitesni laukia lėtesnių, tvarkomės visi, net jei ne visi žaidė. Kartu gaminame valgyti. Dalyvaujame bendrose su mokykla šventėse, talkose.

8. *Kūrybiškumas*

Gebėjimų ir asmenybės bruožų visuma, leidžianti atrasti, sukurti tai, kas nauja, savita, netikėta. Kūrybiškumą lemia produktyvumas, žinios, asmenybės ypatumai, fizinė ir socialinė aplinka.

Kaip tai atsispindi darželio veiklose? Puoselėjamas vaiko turimas kūrybiškumas, skatinamas įvairiose kūrybinėse veiklose, darbeliuose, žaidimuose. Darbeliai iš gamtinių medžiagų, statybos, konstravimas, vaidyba, lėlių teatras, persirengimas.

9. *Savarankiškumas*

Savarankiškas žmogus pirmiausia vadovaujasi savo protu ir širdimi, pasikliauja savo jėgomis, pats sugeba tvarkyti savo likimą, lavintis, geba atsispirti nepalankiai išorės įtakai, kitų spaudimui, susitvarkyti ir kontroliuoti savo veiksmus.

Kaip tai atsispindi darželio veiklose? Mokosi apsirengti, susitvarkyti savo darbo ir žaidimų vietą, augina savo augaliukus, rūpinasi savo higiena, kloja lovą, pasiima ir nusineša maistą.

10. *Tikslo siekimas, atkaklumas*

Atkaklumas – teigiama dorovinė žmogaus savybė, liudijanti apie jo gebėjimą nuolat nenukrypstamai siekti tikslo, ryžtingai įveikti sunkumus, baigti pradėtą darbą, nugalėti pasitaikančius sunkumus, kantriai dirbti net ir tada, kai darbas sunkus ir varginantis.

Kaip tai atsispindi darželio veiklose? Mokosi savo darbelį atlikti kruopščiai, kantriai ir iki galo, sumanius kokią veiklą, padaryti ją ir pasidžiaugti rezultatu, mažesnieji mokosi įveikti visą žygio atstumą, įlipti į medį.

11. *Sveikatingumas, sveika gyvensena*

Stiprinantis ir naudingas sveikatai elgesys, veiksmai, mąstymas. Tai subalansuotas fizinis aktyvumas, sveikos mitybos ir tinkamo poilsio įgūdžių lavinimas, savo minčių, emocijų ir jausmų pažinimas, mokymasis palaikyti darnius santykius su aplinkiniais, būdas džiaugtis gyvenimu.

Kaip tai atsispindi darželio veiklose? Šviežias vegetarinis ar veganinis maistas, daug laiko gryname ore visomis oro sąlygomis, daug laisvės judėti, galimybė žaisti basomis, maudytis ir grūdintis.

12. *Natūralumas, ryšys su gamta*

Natūralumas – gamtos dėsnių atitikimas, sutarimas su aplinka, vidinės ir išorinės tikrovės darna. Natūralumas išplaukia iš pačios žmogaus prigimties, todėl yra prigimtinis, savaiminis.

Kaip tai atsispindi darželio veiklose? Sodiname medžius, prižiūrime, laistome daržą, renkame obuolius. Šnekame apie pagarbą gamtai, ryto rato temos susiję su gamtos reiškiniais, skatiname neskinti augalų be reikalo. Stebime ir aptariame orus. Rūšiuojame, kompostuojame. Stebime ir laikomės metų, savaitės, dienos ritmo.

3. Darželio dienotvarkėje stengiamės darniai paskirstyti dėmesį fiziniam, protiniam, kūrybiniam ir jausminiam ugdymui, atsižvelgdami į vaikų raidos etapus ir asmenines savybes.

1. *Fizinės veiklos*: ryto rato judrūs žaidimai, mankšta, žygiai į mišką.

2. *Kūrybinės veiklos*: laisvi žaidimai, spektakliai, pasakų inscenizavimas, dailės, muzikos, šokių ir liaudies žaidimų užsiėmimai.

3. *Protinės veiklos*: stebime, kalbame, vekiamo kasdieniniame gyvenime, skaičiuojame, lyginame, aptariame ryto rate, veiklose.

4. *Jausminės veiklos*: pokalbiai, žaidimai, taikus konfliktų sprendimas; ryto rate kalbame, kaip aš jaučiuosi.

4. Gyvename darnoje su gamta. Žmogus – dalelė visumos. Visa, kas aplink mus – gyva ir vienas su kitu susiję. Gamtos pusiausvyra tiesiogiai daro įtaką žmogaus gyvavimui. Žmogaus veikla turi palaikyti, o ne griauti gamtos pusiausvyra.

Kaip tai atsispindi darželio veiklose? Mityba vegetarinė–veganinė, stengiamės pirkti ekologiškus produktus iš vietinių ūkių ir įmonių. Nadojame aplinkai draugiškas valymo priemones. Kompostuojame, rūšiuojame atliekas. Kalbame apie žmogaus veiklos žalingus ir naudingus padarinius gamtai, apie būtinybę saugoti gamtą, kaip mūsų visų namus. Lauke sodiname daržoves, uogas, gėles, grūdus, daiginame augalus pastatų viduje. Veiklos lauke bet kokių oru padeda betarpiškai pajusti gamtą, stengiamės kuo daugiau laiko praleisti lauke.

5. Puoselėjame protėvių kultūrą. Mums protėvių kultūra – tai gamtos kultūra, gyvenimas gamtos ritmu – natūraliausias ir sveikiausias žmogui. Vanduo, oras, ugnis, žemė – prada, iš kurių sudaryta Visata. Iškilios mūsų tautos praeities asmenybės bei istorijos įvykiai – juos minime, nuveiktus darbus branginame.

1. *Ryšys su šeima, gimine.* Šeima, giminė – tai šaknys, kurias žmogui svarbu pažinti, kad galėtų augti pilnavertiškai.

Kaip tai atsispindi darželio veiklose? Kasdieniniai trumpi auklėtojų pokalbiai su tėvais, metiniai pokalbiai apie vaiko raidą ir įgūdžius (pagal poreikį). Tėvų, senelių kvietimas į veiklas, šventes, lietuviškų žodžių vartojimo skatinimas. Kalbame apie brangiausias žmones, darome jiems dovanas įvairiomis progomis.

2. *Protėvių tradicijos.* Svarbu pažinti savo šalį, kalbą, tradicijas, kaip tai, iš ko esi kilęs. Laikomės nuostatos, kad visi pasaulyje esame Vienis, kad jokia tauta nėra geresnė ar blogesnė už kitą. Savo tautos dvasinio ir kultūrinio paveldo pažinimas mus stiprina, suteikia pagrindą mūsų požiūriui.

Kaip tai atsispindi darželio veiklose? Lietuvių liaudies dainos, sutartinės, smulkioji tautosaka, žaidimai – jas dainuojame, žaidžiame švenčių metu, muzikos pamokose, rytais prieš mankštą. Darželio šventės gamtinės, atitinkančios metų laikų kaitą ir žmogaus savijautą šviesiuoju ir tamsiuoju periodais – Lygiadieniai, Ilgės, Saulėgrįža, Rasos, Šviesos Sūkurys, Žibintų šventė, Užgavėnės; tautinės šventės – Vasario 16-ąją ir Kovo 11-ąją minime kurdami laužą.

6. Esame bendruomenė. Tėvai yra darželio bendrakūrėjai. Kuriamas bendruomeninis valdymas. Tėvai dalyvauja ugdymo procese.

Melkio mokyklą ir darželį tėvai įkūrė savo vaikams. Ir toliau būtina mokyklos ir darželio gyvavimo sąlyga – bendras tėvų ir kolektyvo darbas. Tai taupo finansus ir suteikia galimybę vidutines ir žemesnes pajamas gaunančioms šeimoms lankyti mokyklą ir darželį, taip pat visų bendras kūrybinis ir idėjinis indėlis gerokai praturtina ugdymo veiklas. Matome naudą ne tik suaugusiems, bet ir vaikams, kai šeimos ir darželio pasauliai apsijungia, kai vaikai priima darželį kaip antrus namus, kurie artimi ir jo tėvams. Tai mažina atskirtį ir suteikia patyrimą, kad kiekvienas esame svarbus ir reikalingas, ir galime daryti pokytį.

Pagrindinis mokyklos savivaldos organas yra mokyklos taryba, renkama visuotinio bendruomenės susirinkimo metu. Visuotinis bendruomenės susirinkimas šaukiamas bent du kartus metuose, esant poreikiui – ir dažniau.

Primanant vaiką į darželį visuomet yra bendraujama su tėvais, jiems pristatomos mūsų ideologinės gairės, patikrinama, ar nėra prieštaravimų šeimos ir darželio vertybėse, aptariami ugdymo metodai. Kadangi tik sutampant vertybėms yra įmanomas darnus bendras darbas.

Kaip tai atsispindi darželio veiklose? Tėvai, seneliai skatinami dalyvauti veiklose, pristatyti jiems artimą temą, paskaityti pasaką, kartu vykti į išvykas, žygius. Dalyvaujame bendrose su mokykla šventėse, talkose.

7. Dienos ritmo svarba. Kaip gamta turi savo dienos ritmą, taip ir darželio diena. Tai suteikia saugumo, užtikrintumo, padeda naujokams įsiliesti į veiklas, greičiau apsibrasti grįžus po atostogų ar ligos.

Kaip tai atsispindi darželio veiklose? Darželio dienos ritmas - su pasikartojančiomis dainelėmis, skaičiuotėmis, pirštukų žaidimais. Daina ar padėkos posmelis palydi pusryčius, pietus ir pavakarius, kviečia į ryto ratą, praustis rankų, ilsėtis ar tvarkytis. Prie stalo degama žvakė, susikabiname už rankų.

8. Kuriame gero ir gražaus pasaulio vaizdinį. Skatiname matyti taikaus pasaulio viziją ir ją skleisti, pradėdant nuo šypsenos iki naujų, natūresnių sprendimų įgyvendinimo Lietuvoje ir visame pasaulyje.

Kaip tai atsispindi darželio veiklose? Renkamės ir skaitome įkvepiančias, gėrį ir grožį tikrąsias vertybes iškeliančias pasakas ar istorijas. Palaikome taikius žaidimus, susitarimus, mokome apsaugoti ir apginti silpnesnį. Rodome ir pastebime mažus stebuklus gamtoje ar žmogaus kūryboje.